دوكتور مەمەتئىمىن ئابباسنىڭ «فرانسىيە ۋە ياۋروپادىكى ئوقۇش پۇرسەتلىرى ۋە ئۇيغۇر دىياسپوراسىدىكى مائارىپ تەرەققىياتى» تېمىسىدىكى لېكسىيەسى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزۈلدى

2026-يىلى 11-ئاينىڭ 8-كۈنى

2026-يىلى 11-ئاينىڭ 8-كۈنى (يەكشەنبە) چۈشتىن كېيىن سائەت 14:00 دىن 16:00 گىچە، JU ئاكادېمىيە فوندىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىدا ياپونىيەنىڭ سايتاما ناھىيەسى مىساتو شەھىرىدە، فرانسىيە دۆلەتلىك پەن تەتقىقات مەركىزىنىڭ تەتقىقاتچىسى، دوكتور يېتەكچىسى ۋە ھۆرمەتلىك دوكتور مەمەتئىمىن ئابباس ئەپەندىنىڭ ئىشتىراك قىلىشى بىلەن نەق مەيدان لېكسىيە پائالىيىتى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزۈلدى. بۇ پائالىيەت JU ئاكادېمىيە فوندىنىڭ ئىجرائىيە ئەزالىرى، قوللىغۇچى ئەزالار، ياپونىيەدىكى ئىلىم سۆيەر قېرىنداشلار بولۇپ، 30 قا يېقىن كىشى قاتناشتى. مەزكۇر پائالىيەت ياپونىيەدىكى ياشلار ۋە قېرىنداشلارنىڭ ئىلىم-پەن ساھەسىدىكى يېڭى ئۈپۈقلارنى ئېچىشى، شۇنداقلا كەلگۈسىدىكى ئوقۇش ۋە تەتقىقات پۇرسەتلىرىگە ئېرىشىشى ئۈچۈن ئىنتايىن ئەھمىيەتلىك بىر پۇرسەت بولدى.

لېكسىيە پائالىيىتى ئاساسلىقى تۆۋەندىكى بىر قانچە مۇھىم باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى:

1. ئاكادېمىك دوكلات: فىزىكا، خىمىيە ۋە بىئولوگىيەنىڭ ھەمكارلىقىدىكى كەلگۈسى ئورگانىك نۇر مەنبەسى ۋە بىئوسەزگۈچ تەرەققىياتى

لېكسىيەنىڭ دەسلەپكى قىسمىدا، فىرانسىيە دۆلەتلىك پەن تەتقىقات مەركىزى (CNRS) قارمىقىدىكى IMS تەجرىبىخانىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى، دوكتور مەمەتئىمىن ئابباس ئۆزىنىڭ ئالدىنقى قاتاردىكى تەتقىقات تېمىسى ۋە گۈرۈپپىسى ئېلىپ بېرىۋاتقانلىقى خىزمەتلەر ھەققىدە ئەتراپلىق توختالدى. ئۇ دوكلات جەريانىدا بىر قاتار تەتقىقات نەتىجىلىرى ۋە تەجرىبىخانا ئۇسكۇنىلىرىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ، يېڭى ئەۋلاد ئورگانىك ئېلېكترونىكا ۋە سەزگۈچ تېخنىكىلىرىنى ئاممىبان ۋە چۈشىنىشلىك چۈشەندۈردى:

دوكتور دوكلات جەريانىدا تۆۋەندىكى ئاساسلىق يۆنىلىشلەرنى چۈشەندۈردى:

- **يېڭى ئەۋلاد نۇر ۋە ئېكران تېخنىكىلىرى:** ئېنېرگىيە تېجەيدىغان ئورگانىك نۇر تارقىتىدىغان دىئودلار (OLED) ۋە پېروۋىسكىت ئاساسىدىكى يورۇتۇش ۋە ئېكران تېخنىكىلىرى.
- **ئەۋرىشىم ئېنېرگىيە ۋە ئېلېكترونىكا:** ئەنئەنىۋى قاتتىق كرېمنىيلىق ئۇسكۇنىلەرگە ئوخشىمايدىغان؛ يېنىك، ئېگىلىشچان (ئەۋرىشىم)، قەغەزدەك بېسىپ چىقارغىلى بولىدىغان ھەمدە كىيىم-كېچەك ياكى چېدىرلارغىمۇ ئورناتقىلى بولىدىغان ئورگانىك قۇياش باتارېيەلىرى، ترانزىستورلار.
- **ئىلغار بىئوسەزگۈچلەر (Biosensors):** تابابەت ۋە ساغلاملىقتا ئىشلىتىلىدىغان؛ مەلۇم ئىئونلارنى (مەسىلەن، سىنك ئىئونى) ۋە ئامىنو كىسلاتالىرىنى ناھايىتى دەل جايىدا بايقاش ۋە پەرقلەندۈرۈش ئىقتىدارىغا ئىگە يۇقىرى سەزگۈر ئورگانىك سەزگۈچلەر.

دوكتور سۆزىنىڭ ئاخىردا، بۇ خىل كەلگۈسى تېخنىكىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا پەقەت بىرلا پەننىڭلا ئېتىرلىك بولمايدىغانلىقىنى، بەلكى فىزىكا، خىمىيە ۋە بىئولوگىيە ئالىملىرىنىڭ زىچ ھەمكارلىشىشى ئارقىلىقلا كەلگۈسىدىكى داۋالاش، ئېنېرگىيە ۋە ئەقلىي ئىقتىدارلىق ئۇسكۇنىلەردە زور ئۆزگىرىشلەردىكى مۇۋاپىقىيەتلەرنى بارلىققا كەلتۈرگىلى بولىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

2. فىرانسىيە ۋە ياۋروپادىكى ئوقۇش ھەم تەتقىقات پۇرسەتلىرى

لېكسىيەنىڭ ئىككىنچى باسقۇچى ياشلار ۋە ئوقۇغۇچىلار ئەڭ كۆڭۈل بۆلىدىغان تېما – چەتئەلدە ئوقۇش ۋە تەتقىقات پۇرسەتلىرىگە ئاجرىتىلدى. دوكتور مەمەتئىمىن ئاببباس فىرانسىيە ۋە ياۋروپا ئەللىرىدىكى ئىنگلىز تىللىق پىروگراممىلار (ماگىستىرلىق، دوكتورلۇق ۋە دوكتور ئاشتىلىق)، شۇنداقلا ئوقۇش مۇكاپات پۇلى ئۇچۇرلىرىنى تەپسىلىي تونۇشتۇردى.

ئۇ ئالاھىدە قىلىپ تۆۋەندىكىلەرنى سۆزلىدى:

- ھەقسىز ۋە مائاشلىق دوكتورلۇق پىروگراممىلىرى: ياۋروپادىكى ئىنگلىز تىللىق دوكتورلۇق پىروگراممىلىرى پۈتۈنلەي ھەقسىز بولۇپلا قالماي، ئوقۇغۇچىلارغا خىزمەت ئورنى سۈپىتىدە مۇقىم مائاش بېرىلىدۇ. دوكتور ئۆزى كۆرسەتكەن سىيرىلما ھۆججەت جەدۋىلى ئارقىلىق ياۋروپانىڭ ھەرقايسى دۆلەتلىرىدىكى دوكتورلۇق ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئايلىق ساپ مائاش ئۆلچىمىنى (Estimated net/month) ئەمەلىي سانلىق مەلۇماتلار بىلەن چۈشەندۈردى.

- دوكتور ئاشتىلىق پىروگراممىلىرى ۋە ماريىە سكلودوۋسكا-كۈرى فوندى: دوكتور ئاشتىلىق (Postdoc) تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللانماقچى بولغانلار ئۈچۈن مائاشلىق پىروگراممىلار، بولۇپمۇ ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ ئەڭ نوپۇزلۇق «ماريىە سكلودوۋسكا-كۈرى پىروگراممىسى» (Marie Skłodowska-Curie Actions) ئالاھىدە تونۇشتۇرۇلدى. مەزكۇر تەتقىقات فوندىغا ئىلتىماس قىلىش كۆزنىكى ھەر يىلى 4-ئايلاردا ئېچىلىپ، 9-ئايلارغىچە داۋاملىشىدىغان بولۇپ، ئىلتىماس قىلغۇچىلار ئۆزىنىڭ مۇستەقىل تەتقىقات تېمىسى بىلەن قاتنىشالايدۇ.
- پىروفېسسورلار بىلەن بىۋاستە ئالاقىلىشىش: مەيلى دوكتورلۇق ياكى دوكتور ئاشتىلىق تەتقىقاتى بولسۇن، بۇنداق پۇرسەتلەرگە ئېرىشىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ساھەدىكى يېتەكچى پىروفېسسورلار بىلەن بىۋاستە ئالاقە باغلاشنىڭ ئىنتايىن زۆرۈر ئىكەنلىكى ئەسكەرتىلدى.
- پايدىلىق رەسمىي تور بېكەت: ئوقۇرمەنلەرنىڭ ياۋروپادىكى تەتقىقات ئورۇنلىرى، دوكتورلۇق ۋە دوكتور ئاشتىلىق خىزمەت پۇرسەتلىرى ھەققىدە تېخىمۇ كۆپ، ئىشەنچلىك ئۇچۇرلارغا ئىگە بولۇشى ئۈچۈن تۆۋەندىكى رەسمىي تور بەت تەۋسىيە قىلىنىدى:

https://euraxess.ec.europa.eu/jobs

3. دىياسپورادىكى مائارىپ تەرەققىياتى ۋە سەرخىللار مائارىپى

ئۇچىنچى باسقۇچتا، ياۋروپا ۋە فىرانسىيەدىكى ئۇيغۇر دىياسپوراسىنىڭ بۈگۈنى، مائارىپ ساھەسىدە قولغا كەلتۈرۈلۈۋاتقان نەتىجىلەر ھەققىدە توختىلىپ ئۆتتى. مۇھاجىرەت شارائىتىدا ئېلىپ بېرىلىۋاتقان ئانا تىل ئوقۇتۇشلىرى، نەشر قىلىنغان ئانا تىل يۈرۈشلۈك كىتابلىرى، ياش-ئۆسمۈرلەرنى نىشانلىق تەربىيەلەش پىروگراممىلىرى، ياش يېتەكچىلەرنى تەربىيەلەش

پروگراممىلىرى ۋە «سەرخىللار مائارىپى» نىڭ ئېلىپ بېرىۋاتقان ئىشلىرىنى تەپسىلىي تونۇشتۇردى. بولۇپمۇ ھەر يىلى سەرخىللار مائارىپى ئاساسىدا ئەلا ئوقۇۋاتقان، بىراق ئىقتىسادىي جەھەتتىن قىينىچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنى تاللاپ ياۋروپا ۋە ئامېرىكىدىكى داڭلىق ئۇنىۋېرسىتېتلارغا ئوقۇشقا ئەۋەتىش، ئۇلارنى قوللاش ئۈچۈن تەسىس قىلىنغان ئوقۇش مۇكاپات پۇلى پروگراممىلىرى قاتناشقۇچىلاردا چوڭقۇر تەسىر قالدۇردى.

4. ئەركىن سۆھبەت ۋە قىزغىن سوئال-جاۋاب

پائالىيەتنىڭ ئاخىرىدا مەزمۇنلۇق سوئال-جاۋاب ۋە ئەركىن سۆھبەت بۆلىكى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ جەريانىدا قاتناشقۇچىلار ياپونىيىكى ياشلارنىڭ ياۋروپادىن ئوقۇش مۇكاپات پۇلى ئېلىش ئىمكانىيەتلىرى، چەت ئەلدىكى فوندلارغا ئىلتىماس قىلىش ئۇسۇللىرى توغرىسىدا سوئاللارنى قويۇپ، تەپسىلىي جاۋابلارغا ئېرىشتى.

شۇنداقلا يېغىن ئاخىرىدا بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار ۋە قېرىنداشلار تەرىپىدىن چەت ئەللەردىكى ياشلارنىڭ ئۆزئارا تونۇشۇشى، ئىجتىمائىي ئالاقىسىنى كۈچەيتىشى ۋە ئۇيغۇر ياشلىرىنىڭ تۇرمۇش، ئائىلە قۇرۇش جەھەتتىكى ئىمكانىيەتلىرىگە ياردەملىشىش ھەققىدە قىممەتلىك تەكلىپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ تەكلىپ قاتناشقۇچىلار تەرىپىدىن قىزغىن قۇۋۋەتلەندى.

يېغىن ئاخىرىدا بىر قوللىغۇچى ئەزا يېپىلىش سۆزى قىلىپ، ياشلارنىڭ بىلىمگە ئىنتىلىشى، ئۆزىنى زامانىۋى بىلىملەر بىلەن قوراللاندۇرۇپ، ھەر جەھەتتىن تېخىمۇ كۈچلەندۇرۇشنىڭ نەقەدەر مۇھىملىقىنى ئالاھىدە تەكىتلەپ ئۆتتى.

ئاخىرىدا پائالىيەتكە قاتناشقۇچىلار بىرلىكتە قىزغىن كەيپىياتتا رەسىمگە چۈشۈپ خاتىرە قالدۇردى.

بۇ قېتىملىق لېكسىيە ياشلىرىمىز ئۈچۈن ئەڭ ئالدىنقى قاتاردىكى ئىلىم-پەن تەتقىقاتلىرى ۋە چەت ئەلدە ئوقۇش ئىمكانىيەتلىرى ھەققىدە بىلىم ئېلىش، شۇنداقلا ئۆزلىرىنىڭ كەلگۈسى يۆنىلىشى ۋە نىشانلىرى ئۈستىدە ئويلىنىش ئۈچۈن قىممەتلىك بىر پۇرسەت بولدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، چەت ئەلدە خىزمەت قىلىۋاتقان تەتقىقاتچى بىلەن بولغان پىكىر ئالماشتۇرۇش ئارقىلىق ئىلىم-پەنگە بولغان قىزىقىشىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، كېيىنكى ئەۋلاد ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش ۋە مائارىپنى تېخىمۇ تەرەققىي قىلدۇرۇش ھەققىدە ئويلىنىش سورۇنىغىمۇ ئايلاندى.

JU ئاكادېمىيە فوندى بۇندىن كېيىنمۇ دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدا پائالىيەت ئېلىپ بېرىۋاتقان تەتقىقاتچىلار ھەم مائارىپ خىزمەتچىلىرى بىلەن بولغان ئالاقىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ياشلارنىڭ ئۆگىنىشى ۋە ئۆسۈپ يېتىلىشىنى قوللايدىغان پائالىيەتلەرنى داۋاملىق ئېلىپ بارىدۇ.